

Huvudansökan, utbildningsprogrammet för rättsnotarie, Urvalsprov 24.5.2021 kl. 14.00–18.00

Skriv ditt namn och din personbeteckning – texta tydligt med stora latinska bokstäver (ABCD...).

Om du inte har en finländsk personbeteckning, skriver du istället din födelsetid.

Skriv dina personuppgifter på alla provpapper.

Efternamn	
Förnamn (alla)	
Personbeteckning	

Om du vill att dina provsvar bedöms, lämna det nedanstående fältet tomt.

Om du inte vill att dina provsvar bedöms, skriv följande text i fältet nedan: "*Jag vill inte att mina provsvar bedöms*". I detta fall får du noll poäng i provet.

Att avstå från bedömning	
-----------------------------	--

Läs noggrant igenom alla anvisningar

- Kontrollera att ditt provkompendium utöver titelbladet och anvisningarna (sidorna 1–2) innehåller följande sidor:
 - provfrågor och svarsfält (sidorna 3–12).
 - ett konceptpapper för egna anteckningar.
- Frågor besvaras på pappret med frågor och svarsfält.
- **Kontrollera att du har skrivit ditt namn och din personbeteckning på alla svarsblanketter.**
- Svara på frågorna klart och tydligt med stöd av urvalslitteraturen.
- Skriv dina provsvar
 - på svenska. Svar som har skrivits på andra språk bedöms inte.
 - på provkompendiet. Skriv varje svar i frågans svarsfält. Anteckningar som skrivits utanför svarsfältet beaktas inte i bedömningen.
 - med blyertspenna och med tydlig handstil. Otydliga anteckningar bedöms enligt det alternativet som ger minst poäng.
- Skriv inte alternativa svar. Om du skriver alternativa svar, beaktas endast det svar som ger minst poäng.
- Du kan planera dina svar och skriva egna anteckningar på konceptpappret. Anteckningarna på konceptpappret beaktas inte i bedömningen. Du har fått ett konceptpappersark. Du kan få mera konceptpapper av övervakaren.
- Placera ditt provmaterial så att deltagare som sitter nära dig inte kan se dina svar och anteckningar. Var särskilt noggrann med att skydda färdiga provsvar mot nyfikna blickar. Lägg de färdiga provsvaren innanför konceptpappret.

Poäng

Urvalsprovet poängsätts på skalan 0–50. Om det ges poäng separat per uppgift, anges detta vid uppgiften. Du kan bli antagen endast om du får minst 25 poäng.

Litteraturen till urvalsprovet

- Pia Letto-Vanamo: Inledning till rätten och rättsligt tänkande. Juridikens grunder 6. ISBN 978-951-51-5825-3.
- Dan Frände: Straffrätten som samhällets spelregler. Juridikens grunder 34. ISBN 978-951-51-6244-1.
- Dan Helenius: Europeisk och internationell straffprocessrätt. Juridikens grunder 35. ISBN 978-951-51-6246-5.

Uppgift 1 (0–10 poäng)

Vid Helsingfors tingsrätt har idag på förmiddagen huvudförhandling hållits i tre brottmål. Dom i målen ges inom två veckor. Nu på eftermiddagen sitter tingsdomaren och du och diskuterar vilka straffarter och strafframar som kan aktualiseras i målen. Även möjligheterna till villkorlig frigivning tas upp till diskussion. Du fungerar som tingsnotarie och tingsdomaren ställer dig några specifika frågor.

I det första målet åtalades Algot för grov stöld. Han hade tillsammans med två andra personer brutit sig in i en affär som säljer datamaskiner och därifrån stulit bärbara datorer till ett värde av sammanlagt 75 000 euro. Algot hade erkänt gärningen men konsekvent vägrat berätta något om de andra gärningspersonerna. Algot var 17 år vid brottets begående men har idag fyllt 19 år. Tingsdomaren säger att straffet kommer att bli ca 1 år 10 månader fängelse men vill höra din åsikt om huruvida Algot kan dömas till villkorligt fängelse. Och hur är det med möjligheterna till övervakning om villkorligt fängelse kan utdömas?

I det andra målet åtalades Berta för ärekränkning. Hon hade på sociala medier upprepade gånger påstått att hennes före detta pojkvän tvingat henne till samlag. Berta erkände att hon skrivit anklagelserna men hävdade att det hon skrivit var sant. Tingsdomaren är lite osäker på om bevisen räcker till för fällande dom men om Berta döms till 40 dagsböter för ärekränkning, hur mycket böter måste då Berta betala? Berta är arbetslös och hon har inte haft några arbetsinkomster under de senaste fem åren. Berta bor hos sina föräldrar.

I det tredje målet åtalades Cedrik för grov misshandel. Cedrik har tidigare dömts till ett långt fängelsestraff för dråp och han blev frigiven från fängelset i början av 2017. Enligt tingsdomaren är det klart att Cedrik kommer att få ett ovillkorligt fängelsestraff för det nu aktuella brottet. Tingsdomaren ber dig redogöra för hur stor del Cedrik enligt huvudregeln ska avtjäna av fängelsestraffet innan han kan frigges villkorligt? Vad händer med möjligheterna till villkorlig frigivning ifall åklagarens yrkande på kombinationsstraff godkänns av tingsrätten.

Ge motiverade svar på de frågor som tingsdomaren ställer dig.

SVARSUTRYMMET ÄR EN SIDA. SKRIV DITT SVAR PÅ SIDA 4.

Skriv dina svar inom det anvisade utrymmet (streckade rader). Examinatorerna tar inte hänsyn till anteckningar som ligger utanför det reserverade svarsområdet!

Uppgift 2 (0–10 poäng)

Anna (ekonomichef på ett medelstort företag) och Eva (bolagsjurist) diskuterar:

Anna: - *Hej Eva! Vi fick just ett avtalsutkast som innehåller en skiljeklausul. Jag vet inte riktigt om det är en bra idé att gå med på det.*

Eva: - *Hej Anna! Kan jag få se på det?*

Anna: - *Ja, alltså det står att: "Tvister som uppstår med anledning av detta avtal ska slutligt avgöras genom skiljedom enligt Centralhandelskammarens skiljedomsregler. Skiljenämnden ska bestå av tre skiljemän. Skiljeförfarandets säte ska vara Helsingfors, Finland. Språket för skiljeförfarandet ska vara svenska."*

Eva: - *Det låter som en typisk modellklausul som kan användas då parterna vill avtala om skiljeförfarande i enlighet med Centralhandelskammarens skiljedomsregler.*

Anna: - *Ser du några risker med det? Alltså, jämfört med en vanlig domstolsprocess?*

Eva: - *Hmmm... Kostnaderna för ett skiljeförfarande kan i vissa fall bli högre än kostnaderna för en vanlig domstolsprocess. Det kan bli ganska dyrt om skiljenämnden ska bestå av tre skiljemän. Ibland utser man bara en. Kostnaderna för en domstolsprocess begränsar sig till ombudsarvode och en mindre avgift för ingivande av stämningsansökan. I ett skiljeförfarande ska även arvode och ersättning för omkostnader betalas till skiljenämnden. Om jag minns rätt, tillkommer det också någon administrativ avgift.*

Anna: - *Vem ansvarar för kostnaderna?*

Eva: - *I såväl skiljeförfaranden som i allmän domstol är huvudregeln att det är den förlorande parten som får stå för samtliga rättegångskostnader. Alltså både de egna och motpartens. Kostnadsfrågan är något som bör vägas mot de fördelar som följer av skiljeförfarandet.*

Anna: *Vad finns det för fördelar?*

Eva: - *Hmmm... Vår motpart är ett utländskt företag, eller hur? En sak som kan ses som fördelaktig är att parter i internationella skiljeförfaranden genom New York-konventionen har getts en bättre möjlighet att verkställa en utländsk skiljedom i jämförelse med vad som gäller för verkställighet av domar givna av allmän domstol.*

Anna: *Ja, det stämmer. Vi måste verkligen fundera på det här.*

Eva: *Jag ska be vår sommarpraktikant att skapa ett kort memorandum för dig.*

Nu ställer Eva dig frågan om ett skiljeförfarande är att föredra framför en process vid allmän domstol. Vad borde tas i beaktande? Beskriv skiljeförfarandets roll som en del av det så kallade alternativa tvistlösningssystemet. Analysera potentiella andra fördelar respektive nackdelar med ett skiljeförfarande.

(N.B. Du behöver inte ta ställning till frågan om verkställighet av domar och kostnadsrisken som har diskuterats ovan).

SVARSUTRYMMET ÄR EN SIDA. SKRIV DITT SVAR PÅ SIDA 6.

Skriv dina svar inom det anvisade utrymmet (streckade rader). Examinatorerna tar inte hänsyn till anteckningar som ligger utanför det reserverade svarsområdet!

Uppgift 3 (0–10 poäng)

Du arbetar vid centralkriminalpolisen och är medlem i en utredningsgrupp som fått till uppgift att utreda en internationell narkotikahandelshärva med starka kopplingar till Finland. Narkotikan har kommit in i Europa via hamnar i Spanien, varefter den transporterats till Finland i långtradare för vidare distribution och försäljning. Allting tyder på att narkotikahandeln letts av den finska medborgaren Einar E, som är en central figur inom den undre världen i Finland. Enligt Einars Instagram-konto har han under senare tid vistats i Spanien. Ni samlas i dag med utredningsgruppen för att diskutera vissa frågor i anslutning till fallet.

- 1) För att kunna åtala Einar krävs såklart att han först fås överlämnad från Spanien till Finland. Finns det någon EU-lagstiftning som här ska beaktas och vilken finsk lag ska tillämpas?
- 2) Vem är behörig att göra en framställning om överlämning av Einar från Spanien till Finland?
- 3) Kan Spanien som villkor för överlämning av Einar uppställa att gärningarna som han misstänks för också måste vara straffbara i Spanien? Och kan Spanien dessutom kräva att gärningarna måste ha ett visst maximistraff enligt finsk lagstiftning?
- 4) Enligt centralkriminalpolisens uppgifter äger Einar en strandbungalow i Spanien. De finska myndigheterna önskar att den spanska polisen skulle utföra en husrannsakan i bungalowen för att hitta eventuella bevis. Finns det något EU-instrument som reglerar ett sådant förfarande?

Ge dina juridiskt motiverade svar på ovanstående frågor.

SVARSUTRYMMET ÄR EN SIDA. SKRIV DITT SVAR PÅ SIDA 8.

Skriv dina svar inom det anvisade utrymmet (streckade rader). Examinatorerna tar inte hänsyn till anteckningar som ligger utanför det reserverade svarsområdet!

Uppgift 4 (0–10 poäng)

Kalle Paragraf har fått sitt livs sommardrömjobb på advokatbyrå Mala Fides Ab (MF). Kalle förälskar sig mycket snabbt i Maisa som är en av byråns delägare. Maisa har dock inga motsvarande känslor för Kalle. Under sommarfesten blir Kalle rejält berusad. Vid bardisken föreslår han för Maisa "en glödhet efterfest" i hennes bostad. Trots att Maisa inte alls är intresserad och uppmanar honom att sluta, lyder han inte. För att få slut på förslagen avlägsnar Maisa sig från platsen. Kalle känner sig deppad och förflyttar sig till festplatsens pool. Samtidigt som hans tårar droppar ned i bassängen märker han att en av MF:s advokater hamnat i vattnet. Det är uppenbart att advokaten inte kan simma. Ingen annan än Kalle hör advokatens rop på hjälp. Kalle är dock så bitter över sitt öde att han inte direkt åt advokaten skjuter den donitsformade simringen som finns på andra sidan av bassängen. Kalle ångrar sig rätt snabbt och försöker hjälpa genom att hämta simringen men då hade advokaten redan sjunkit under vattnet. Kalle beslutar sig för att gå hem. Följande vecka vill Kalle igen närma sig Maisa. Ur MF:s kassaskåp tar han 3000 euro (han kan ju begära att summan dras av från kommande löner) och inhandlar ett vackert diamanthalsband i en guldsmedsaffär. Från blomrabatten utanför ett egnahemshus plockar han ihop en bukett åt Maisa. Just när han ska överrätta blommorna och smycket åt Maisa rusar VD:n för MF in och försöker hindra Kalle från att närma sig Maisa. Från skrivbordet tar Kalle då en pennkniv och slår med den VD:n i bröstet. Kalle träffar snett och VD:n får endast ett ytligt sår av slaget. Kalle flyr fältet med hjälp av VD:ns utanför på gatan parkerade Alfa Romeo-bil. Nycklarna till bilen hade han plockat upp från golvet i stridens hetta.

Ta ställning till om Kalles ovanbeskrivna handlingar och underlåtna handlingar utgör brott och vilka brott det i så fall handlar om.

SVARSUTRYMMET ÄR EN SIDA. SKRIV DITT SVAR PÅ SIDA 10.

Skriv dina svar inom det anvisade utrymmet (streckade rader). Examinatorerna tar inte hänsyn till anteckningar som ligger utanför det reserverade svarsområdet!

Uppgift 5 (0–10 poäng)

1. X misstänks för krigsförbrytelser i samband med inbördeskriget i Liberia åren 1999–2001. Ta ställning till följande frågor och motivera dina svar.

a) Kan åtal mot X väckas vid Internationella brottmålsdomstolen (ICC)?

b) Kan åtal mot X väckas i Finland och vilken domstol är i så fall behörig att behandla åtalet?

2. Y har påförts en administrativ skatteförhöjning för att ha underlåtit att deklarerat vissa av sina inkomster till den finska Skatteförvaltningen. Kan Y i Finland också åtalas för skattebedrägeri beträffande samma bristfälliga skattedeklaration? Motivera ditt svar med beaktande av också Europadomstolens rättspraxis.

SVARSUTRYMMET ÄR EN SIDA. SKRIV DITT SVAR PÅ SIDA 12.

Skriv dina svar inom det anvisade utrymmet (streckade rader). Examinatorerna tar inte hänsyn till anteckningar som ligger utanför det reserverade svarsområdet!

Svenskspråkigt urvalsprov i juridik 2021, bedömningsgrunder

Uppgift 1

Svaret på rättsfallet finns i boken Dan Frände: Straffrätten som samhällets spelregler (2021). Sidhänvisningarna nedan avser denna bok.

Algot's fängelsestraff på 1 år 10 månader möjliggör i sig villkorligt fängelse eftersom det underskrider straffgränsen på högst 2 år. Enligt huvudregeln utdöms villkorligt fängelse eftersom Algot vid brottets begående inte fyllt 18 år. Undantag från regeln kan göras om det finns vägande skäl. De vägande skälen hör främst samman med gärningens allvarighet och hur klandervärt gärningspersonens beteende anses vara. (s. 21)

Den som inte fyllt 21 år vid brottets begående kan i förening med villkorligt fängelse ställas under övervakning om den anses kunna främja gärningspersonens anpassning till samhället samt förhindra nya brott (s. 12)

Om Berta döms till 40 dagsböter för ärekränkning måste dagsbotens penningbelopp bestämmas. Summan på en dagsbot fastställs till 1/60 av den bötfälldes genomsnittliga månadsinkomster, varifrån görs avdrag för skatter och avgifter samt ett fast konsumtionsavdrag på 255 euro. Även försörjningsplikten beaktas i form av ett avdrag på 3 euro per försörd person. Fastän Berta inte har några inkomster är den lägsta summan per dagsbot ändå 6 euro. Detta betyder att Berta ska dömas till sammanlagt 240 euro i böter (s. 9–10).

Den som avtjänar ett fängelsestraff på viss tid kan frigges villkorligt när hen avtjänat en viss del av det utdömda ovillkorliga straffet. Enligt huvudregeln frigges en sådan fånge villkorligt efter att två tredjedelar (2/3) av straffet avtjänats. Om fången under fem år före brottet inte avtjänat något fängelsestraff frigges hen villkorligt när hälften (1/2) av straffet har avtjänats. Cedrik har friggetts från fängelset i början av 2017 och det nya brottet har begåtts före 24.5. 2021. Det anges visserligen inte när den grova misshandeln utfördes men brottet måste ha skett innan dagens huvudförhandling. Femårsregeln kan således inte tillämpas i fallet och Cedrik kan frigges villkorligt efter att han avtjänat 2/3 av det nya straffet (s. 15).

Om Cedrik döms till kombinationsstraff kan han inte frigges villkorligt. (s. 18)

Uppgift 2

Allmänt

Skiljeförfarande är en del av s.k. alternativa tvistlösningssystemet. Förfarandet används särskilt för att reda ut kommersiella menigskiljaktigheter, dvs. tvister mellan företag.

Tvistens intresse är i allmänhet stort, minst flera hundratusen euro och förfarandet finansieras av parterna.

De avtalar om att en utomstående person eller skiljeman (en eller flera) med iakttagandet av ett speciellt förfarande ska avgöra deras tvist med en skiljedom.

Skiljeförfaranden kan också vara en del av en nationell (hos oss Centralhandelskammarens skiljedomsinstitut) eller internationell institutions (t.ex. International Court of Arbitration) verksamhet.

Huvudpunkterna i skiljeförfarande har i Finland reglerats med lag.

För- och nackdelarna:

Det bör noteras att det vad som utgör en för- eller nackdel för ett företag behöver inte innebära detsamma för ett annat.

- **skiljeförfarandet är relativt snabbt.** Tidsaspekten framhålls dock ofta som en fördel, självklart under förutsättningen att det inte finns omständigheter som gör att det är önskvärt med en utdragen process.
- **skiljemännen är sakkunniga och parterna får utse dem.** Möjligheten för parterna att själva utse de skiljemän som ska avgöra tvisten är också något som kan göra skiljeförfarandet mer fördelaktigt. Detta eftersom det bland annat innebär att personer med särskild erfarenhet och kompetens som lämpar sig för den aktuella tvisten kan verka som skiljemän och avgöra tvisten.
- **förfarandet är inte offentligt.** Det är inte en offentlig uppgift att förfarandet är anhängigt, såsom i fråga om domstolsprocesserna. Handlingarna i ett skiljeförfarande inte är offentliga och de muntliga handläggningarna är heller inte öppna för allmänheten. Möjligheten för parterna att överenskomma att skiljeförfarandet ska vara konfidentiellt är i många fall en betydande fördel. *[Sekretessen kan vara önskvärd av olika anledningar, exempelvis för att slippa den goodwill-förlust som en offentlig prövning vid domstol kan medföra].*
- **en skiljedom är ett bindande och slutligt avgörande i tvisten.** Denna omständighet kan utgöra såväl en fördel som en nackdel är att en skiljedom inte kan överklagas, i vart fall inte i sak. Detta bidrar till att tvisten oftast får ett slutligt avgörande snabbare än i en allmän domstol. En nackdel är emellertid att det därför saknas förutsättningar att få en skiljedom som är materiellt oriktig prövad i högre instans. Skiljedomar kan dock klandras (och sedan upphävas) på formella grunder om de inte uppfyller vissa formella minimikrav.

Sammanfattningsvis finns det både för- och nackdelar med ett skiljeförfarande och det är därför mycket viktigt att dessa övervägs vid varje enskilt tillfälle då ett avtal ska ingås och tvistelösningsform ska väljas.

(Letto-Vanamo, s. 93, 99-100)

Max. 10 poäng

N.B. Vid bedömningen ses till helheten, varför inkonsekvenser har påverkat den slutliga poängsumman. Ett typiskt problem har varit att en del av kandidaterna har förväxlat domstolsmedling med skiljeförfarande.

Även den logiska strukturen i svaret och skribentens språkanvändning har beaktats vid bedömningen.

Om det i ett svar t.ex. behandlas sådant som inte frågades är svaret mindre värt än ett svar som håller sig till saken (till exempel: man behöver inte ta ställning till frågan om verkställighet av domar och kostnadsrisken som har uteslutits i anvisningarna. Inga poäng beviljas för dessa synpunkter!)

Uppgift 3

Hänvisningarna till boken Helenius, Dan, Europeisk och internationell straffprocessrätt (2021).

1) Överlämnande mellan Finland och de andra EU-medlemsstaterna grundar sig på rambeslutet om en europeisk arresteringsorder. I Finland är rambeslutet implementerat genom lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen (EU-utlämningslagen), som här ska tillämpas. (s. 38 och 45–46)

2) En behörig rättslig myndighet i en EU-medlemsstat ska verkställa ett beslut om en europeisk arresteringsorder givet av en motsvarande behörig myndighet i en annan medlemsstat. En framställning om överlämning från en annan medlemsstat till Finland i lagförings syfte görs av den åklagare som är behörig att utföra åtal i brottmålet i fråga. En sådan framställning måste grunda sig på ett häkningsbeslut som fattats av en domstol. (s. 48)

3) Rambeslutet om den europeiska arresteringsordern innehåller en brottsförteckning över brottstyper för vilka dubbel straffbarhet inte får krävas. I denna brottsförteckning ingår bl.a. narkotikahandel. Således kan Spanien inte uppställa som villkor att gärningarna också måste vara straffbara i Spanien om Finland begär Einar överlämnad för narkotikahandel. Gärningarna måste dock kunna leda till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd i tre år eller mer enligt finsk lagstiftning för att kravet på dubbel straffbarhet ska kunna frångås (utgår man från att dubbel straffbarhet kan förutsättas krävs ett maximistraff på ett år eller mer). (s. 49)

4) En europeisk utredningsorder kan utfärdas för genomförande av utredningsåtgärder i en annan EU-medlemsstat i syfte att inhämta bevis. En sådan utredningsorder kan innefatta bl.a. utförande av husrannsakan. Förfarandet grundar sig på direktivet om en europeisk utredningsorder. (s. 54–55)

Uppgift 4

Hänvisningarna till boken Dan Frände: Straffrätten som samhällets spelregler (2021).

I fallet är det fråga om sexuellt antastande, försummande av räddningsåtgärd, stöld, försök till dråp och bruksstöld av motordrivet fortkäffningsmedel.

Kalles utsagor med Maisa utgör inte ett brott. Brottsrekvisitet för sexuellt antastandet förutsätter att gärningspersonen genom beröring utsätter en annan för en sexuell handling som är ägnad att kränka offrets sexuella självbestämmanderätt. För tillfället omfattas sexuellt färgade utsagor utan beröring inte av straffbestämmelsen (s. 41–42).

När Kalle inte räddar advokaten i simbassängen är det fråga om försummande av räddningsåtgärd. Kalle viste att advokaten befinner sig i livsfara eller åtminstone i allvarlig fara för

hälsa. Kalle kan inte bli skyldig till dödsvållande, eftersom han inte är i garantställning i förhållande till advokatens liv och hälsa (s. 26).

Kalles självförvållade rus påverkar inte straffansvaret (s. 73).

När Kalle tar 3000 euro från kassaskåpet är det fråga om stöld (grundformen, inte grov stöld eller snatteri på grund av egendomens värde). Sedlarna är lös egendom och Kalle har tillägnat sig (utan laglig rätt) kontanterna som varit i MF:s besittning. Även naturresurser som ägs av någon annan kan bli föremål för stöld. Undantaget grundat på allemansrätten omfattar inte blommor som växer i blomrabatten utanför egnahemshuset. Man får inte komma in på någons gårdsplan, eftersom detta område skyddas av hemfriden (s. 54–57).

Kalle gör sig skyldig till försök till dråp när han hugger VD:n i bröstet. För dråp döms den som uppsåtligen dödar någon annan. Dråp förutsätter att gärningspersonen handlat uppsåtligen. Försök är straffbart. Ett straffbart försök förutsätter att gärningspersonen har börjat begå brottet och på så sätt orsakat fara för att brottet fullbordas. När Kalle har riktat slaget med pennkniven mot VD:ns bröst har han orsakat fara för att brottet fullbordas. Kalle måste ha förstått att knivhugget i bröstet kan leda till att VD:n avlider. I rättspraxis har genomgående ansetts att folk känner till att knivhugg mot inre organ med övervägande sannolikhet leder till döden. (s. 25–27).

När Kalle tar i bruk och kör i väg med VD:ns bil är det fråga om bruksstöld av motordrivet fortkaffningsmedel. Grundskillnaden mellan stöld och olovligt brukande/bruksstöld av motordrivet fortkaffningsmedel hänför sig till avsikten med handlingen. Gärningspersonen vid stöld ska ha för avsikt att behålla den tillgripna saken och utåt uppträda som ägare eller som utövare av någon annan form av laglig besittningsrätt. Om Kalles avsikt har varit att behålla bilen, kan det vara fråga om grov stöld. (s. 58–60, 57).

Uppgift 5

Hänvisningarna till boken Helenius, Dan, Europeisk och internationell straffprocessrätt (2021).

1. a) ICC:s jurisdiktion omfattar bl.a. krigsförbrytelser. ICC kan emellertid inte utöva jurisdiktion retroaktivt, och för att domstolen ska kunna ta upp ett brott till prövning förutsätts därför att det begåtts efter den 1 juli 2002, dvs. datumet då Romstadgan trädde i kraft. Således kan åtal inte väckas vid ICC. (s. 70–71) (Eftersom ICC:s jurisdiktion utesluts redan på denna grund har poäng inte getts för diskussion kring övriga förutsättningar för att ta upp ett brott till prövning vid ICC.)

b) För att åtal ska kunna väckas i Finland krävs att finsk strafflag kan tillämpas på gärningen, dvs. att finsk jurisdiktion föreligger. I den finska strafflagen kommer universalitetsprincipen till uttryck genom regeln om den finska straffrättens tillämplighet på "internationella brott" som begåtts utanför Finland. Frågan om vilka brott som utgör "internationella brott" regleras i sin tur i en separat förordning. I förordningen ingår bl.a. krigsförbrytelser. Således kan finsk strafflag tillämpas på gärningen. (s. 21, 26–27) (Utifrån omständigheterna i fallet är det endast universalitetsprincipen som entydigt blir tillämplig. Delpoäng har dock getts om man istället utgått från att den aktiva personalitetsprincipen eller principen om ställföreträdande straffrättskipning kan tillämpas.)

Om ett brott har begåtts utanför Finland kan, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag, åtal enligt lagen om rättegång i brottmål prövas av domstolen på den ort där den som ska

åtalas bor, vistas eller påträffas eller av domstolen på den ort där målsäganden (offret) har sitt hemvist. (s. 21)

2. Ne bis in idem innebär ett förbud mot dubbel lagföring, dvs. att ingen får åtalas på nytt för samma sak. Ne bis in idem-regeln ingår i ett av tilläggsprotokollen till Europakonventionen. För att ett avgörande ska falla inom tillämpningsområdet för ne bis in idem måste det ha en straffrättslig karaktär. Europadomstolen har i sin rättspraxis gett ne bis in idem-regeln en autonom tolkning, separat från den nationella klassificeringen. Detta innebär att även sådana påföljder som enligt nationell rätt bedöms som icke-straffrättsliga påföljder i en konventionsautonom bemärkelse kan anses inneha en straffrättslig karaktär. Europadomstolen har bedömt att t.ex. vissa slags skatteadministrativa påföljder, såsom skatteförhöjning, präglas av en straffrättslig karaktär. Om en person påförts en skatteförhöjning kan denne således inte längre åtalas för skattebedrägeri i fråga om samma bristfälliga eller felaktiga skattedeklaration som föranlett skatteförhöjningen. Det står också klart i fallet att det handlar om samma sak. Y kan alltså inte åtalas för skattebedrägeri. (s. 28 och 30).